

Olycksfall i Östergötland 2007

Skaderegistrering på akutklinikerna i länet

År 2007 inkom 11 928 skadeblanketter från de tre sjukhusen i länet. Totalt sett är det fler män än kvinnor som skadats men en åldersuppdelning visar att kvinnor dominerar skadefrekvensen bland de äldre. Många skador inträffar i bostaden eller i bostadsområde, men det är också vanligt att personer skadar sig på idrotts- och sportanläggningar. Fall i samma plan är den vanligaste orsaken till skador utom bland män i åldern 20–65 år där kontakt med föremål, redskap eller maskiner är vanligast.

Inledning

Skador till följd av olycksfall är ett av fler folkhälsoproblem. Risken att drabbas av skador finns i alla miljöer där människor vistas och bland alla oavsett ålder, kön, etnicitet.

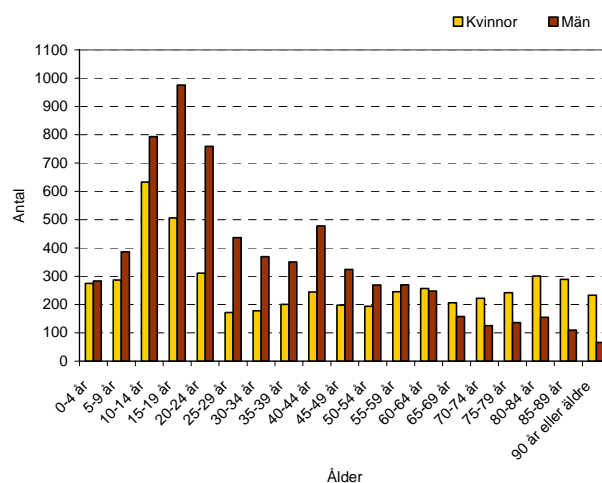
Skaderegistrering

Forskning visar att det är gynnsamt att förebygga olycksfallskador. Det minskar inte bara lidande utan är också kostnadseffektivt. En del i det skadeförebyggande arbetet utgörs av skaderegistreringen som sker inom sjukvården. I skaderegistreringen samlas uppgifter in om bland annat skadeplats och orsak till en skada, för att få kunskap om var och varför människor skadar sig. I Östergötland sker skaderegistrering på de tre sjukhusen och på folktandvårdsklinikerna. I detta blad redovisas skaderegistreringen från sjukhusen, och tandskadorna redovisas på ett separat blad "Tandskador i Östergötland". Alla personer som skadat sig och uppsöker akuten ska registreras på en skadeblankett, men av olika orsaker registreras inte alla. Det medför att de personerna inte kommer med i statistiken. Det finns även ett partiellt bortfall, det vill säga att alla frågor inte är besvarade av den skadade eller ifyllda av vårdgivare.

Resultat

År 2007 registrerades 11 928 skadeblanketter på de tre sjukhusen. På 11 890 blanketter finns både kön och ålder registrerade. Av de skadade är 56 procent män (6 694) och 44 procent kvinnor (5 196). De mest skadedrabbade åldersgrupperna är 10–14 år och 15–19 år.

Från 5 till 54 år är det fler män som skadats och efter 65 år är det fler kvinnor som skadats.

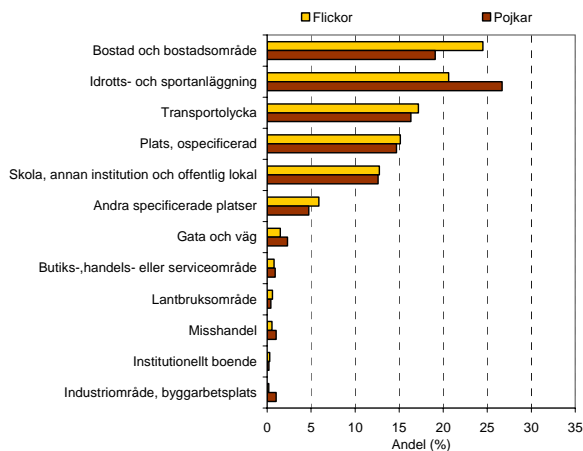
Skadeplats

Från orsakskoden framkommer orsaken till en skada. För samtliga olycksfall förutom transportolyckor och misshandel ska också en platskod anges. Platskoden preciserar olycksplatsen och är viktig för att definiera ansvaret för de skadeförebyggande insatserna. För transportolyckor, som i de flesta fall sker i trafiken, anges istället för platskod om personen har varit förare eller passagerare, och vid misshandel vem som varit förövaren.

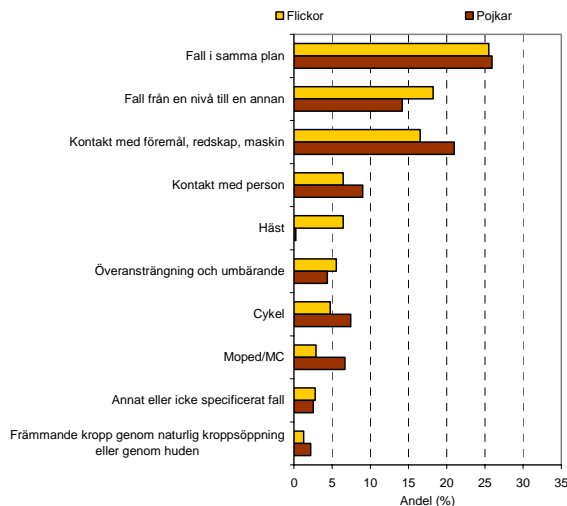
Den dominerande skadeplatsen är bostaden eller bostadsområdet (26 %). Många har också skadats på idrotts- och sportanläggningar (14 %). 20 procent av skadeblanketterna har ospecificerad skadeplats.

Barn och ungdomar

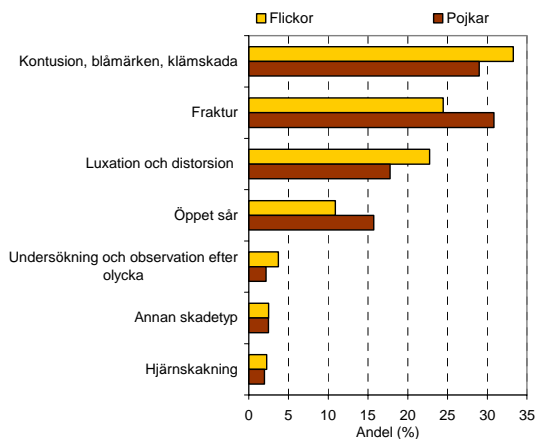
Skadeplats

Orsak till skada

Typ av skada

Under år 2007 registrerades 4 139 olycksfall bland barn och ungdomar i åldern 0–19 år i länet. Bland dessa är 59 procent pojkar (2 438) och 41 procent flickor (1 701).

Flickorna skadar sig huvudsakligen i bostaden eller bostadsområdet (25 procent) och pojkar skadar sig huvudsakligen på idrotts- och sportanläggningar (27 procent)

Andelen som skadar sig i bostaden eller bostadsområdet sjunker successivt med att barnen blir äldre. I den yngsta åldersgruppen (0–4 år) är det 56 procent och i den äldsta åldersgruppen (15–19 år) är det 9 procent som skadat sig i bostaden eller bostadsområdet. För idrotts- och sportanläggning är det tvärtom, där ökar andelen ju äldre barnen är från 1 procent till 34 procent.

I figuren visas de tio vanligaste orsakerna till skador bland barn och ungdomar fördelade efter kön. Var fjärde flicka och var fjärde pojke har fall i samma plan som orsak till skada. Främst handlar det om att barnen har halkat eller snubblat.

Små barns (0–9 år) vanligaste orsak är fall från en nivå till en annan, där de oftast ramlar från en möbel eller ett lekredskap. För de äldre barnen (10–19 år) är fall i samma plan vanligast.

Av samtliga skador bland barn och ungdomar är 31 procent kontusioner¹, 28 procent frakturer och 20 procent luxationer². Mellan könen skiljer det sig så att kontusioner är vanligast hos flickor och frakturer är vanligast hos pojkar. Kontusioner, är vanligast i den yngsta (0–4 år) och i den äldsta (15–19 år) åldersgruppen, för de två övriga åldersgrupperna är frakturer vanligast.

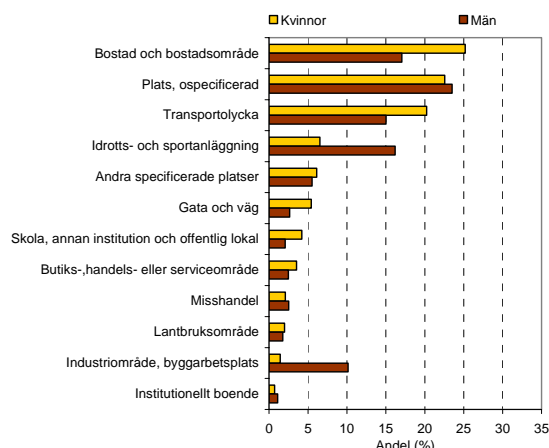
103 barn blev inlagda på sjukhus för sina skador, och de vanligaste skadorna för inläggning var frakturer och hjärnskakning För 256 av barnen saknas information om de blev inlagda på sjukhus eller inte.

¹ Kontusioner (skada genom slag eller stöt) omfattar även blåmärken

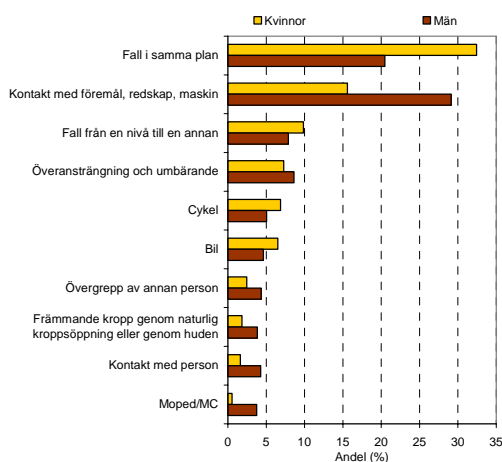
² Luxationer (urledvridning) omfattar även distorsioner (vrickning)

Vuxna

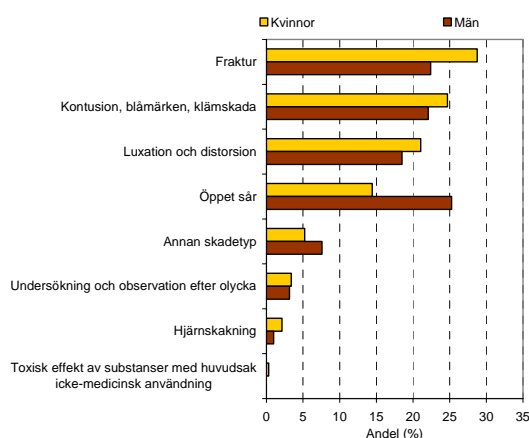
Skadeplats

Orsak till skada

Typ av skada

Under 2007 registrerades 5 507 olycksfall bland vuxna mellan 20–64 år i länet. Av dessa är 64 procent män (3 505) och 36 procent kvinnor (2 001). På en blankett saknas uppgift om kön.

För kvinnor är den vanligaste skadeplatsen bostaden eller bostadsområdet och för männen är det ospecificerad plats följt av bostaden eller bostadsområdet.

Andelen som skadat sig på idrotts- och sportanläggning minskar successivt från 24 procent bland de yngsta (20–24 år) till 3 procent bland de äldsta (60–64 år). Andelen som skadat sig i bostaden eller i bostadsområdet varierar från 13 procent i den yngsta till 31 procent i den äldsta åldersgruppen. I varje åldersgrupp är det en hög andel (18–24 procent) där skadeplatsen är ospecificerad.

I figuren visas de tio vanligaste orsakerna till skador bland vuxna fördelade efter kön. För kvinnorna är fall i samma plan vanligast, medan det bland männen är kontakt med föremål, redskap eller maskiner som är den vanligaste orsaken till skadorna.

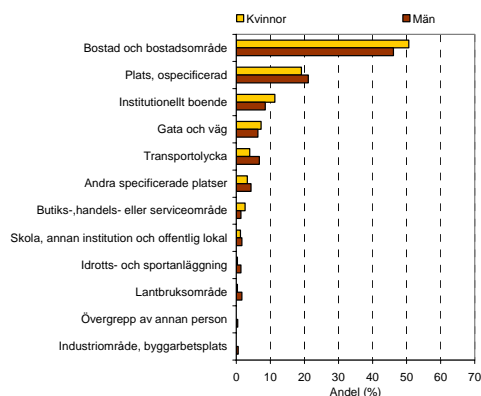
Kontakt med föremål, redskap eller maskiner är vanligast i de yngre åldersgrupperna (20–44 år) medan fall i samma plan är vanligast i de äldre åldersgrupperna (50–64 år). För åldersgruppen 44–49 år är båda dessa lika vanliga.

Av samtliga skador bland vuxna är 25 procent frakturer, 23 procent kontusioner och 21 procent öppna sår. Bland kvinnorna är knappt 30 procent av skadorna frakturer och bland männen är 25 procent av skadorna öppna sår. Högsta andelen med kontusioner finns i de yngre åldersgrupperna (20–39 år) medan den högsta andelen med frakturer finns i de äldre åldersgrupperna (40–64 år).

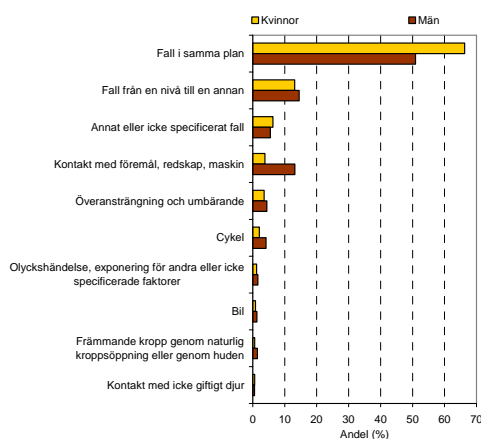
221 personer blev inlagda på sjukhus för sina skador. Frakturer dominerar bland dem som blev inlagda. För 334 personer saknas information om de blev inlagda eller inte.

Äldre

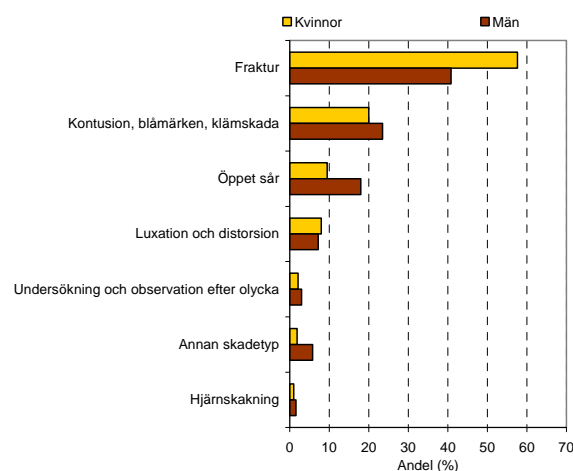
Skadeplats

Orsak till skada

Typ av skada

Under 2007 registrerades 2 246 olycksfall bland äldre, 65 år eller äldre i länet. Av dessa är 67 procent kvinnor (1 494) och 33 procent män (751). På en skadeblankett saknas uppgift om kön.

Bostaden eller bostadsområdet är den dominerade skadeplatsen för både kvinnor och män. Andelen som skadat sig i bostaden eller bostadsområdet varierar från 38 procent i den yngsta åldersgruppen (65–69 år) till 54 procent i åldersgruppen 80–84 år. För skadeplatsen institutionellt boende ökar andelen successivt från 1 procent i den yngsta åldersgruppen till 26 procent i den äldsta åldersgruppen (90 år eller äldre).

Fallolyckor dominerar bland äldre och speciellt vanligt är det med fall i samma plan. Den dominerande orsaken till fallen är att personer halkar eller snavar. Detta gäller för både kvinnor och män.

Andelen som skadat sig genom fall i samma plan ökar successivt från 44 procent i den yngsta åldersgruppen till 72 procent i den äldsta åldersgruppen.

Av samtliga skador bland äldre är 52 procent frakturer, 21 procent kontusioner och 12 procent öppna sår. Både bland kvinnor och bland män och i samtliga åldersgrupper dominerar frakturer.

603 personer blev inlagda på sjukhus för sina skador. Av dem som blev inlagda hade 75 procent frakturer. På 109 skadeblanketter saknas information om personen blev inlagd på sjukhus eller inte.